

Warszawa, dnia 7 czerwca 2002 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja

**Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., i na podstawie art. 29 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy Pana posła Wiesława Walendziaka.

Ustawa
z dnia 2002 r.
o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw
państwowych.

Art. 1.

W ustawie z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz.U. Nr 118 poz. 561 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1a ust. 4 - 6 skreśla się:

2) w art. 11:

a) ust.1 otrzymuje brzmienie:

„W spółce powstałej w wyniku komercjalizacji działa rada nadzorcza. Liczbę członków rady nadzorczej określa statut, przy czym dopóki Skarb Państwa pozostaje jedynym akcjonariuszem spółki rada nadzorcza liczy trzy osoby. W spółkach, które w roku obrotowym poprzedzającym daną kadencję rady nadzorczej osiągnęły przychody powyżej 25 mln euro, rada nadzorcza może liczyć pięć osób”.

b) ust.2 skreśla się:

c) dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

„4. W spółkach powstałych z przekształcenia przedsiębiorstw przemysłu rolno-spożywczego rada nadzorcza liczy pięć osób.

„5. W spółkach, o których mowa w art. 1a rada nadzorcza może liczyć do dziewięciu osób.”,

3) w art. 12:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Do czasu, gdy Skarb Państwa pozostaje jedynym akcjonariuszem spółki członkowie rady nadzorczej powoływani są przez walne zgromadzenie w sposób następujący:

1) w spółkach, których statut przewiduje trzyosobowy skład rady: jedna osoba wskazana przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, jeden przedstawiciel pracowników oraz jedna osoba wskazana przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa z listy rekomendacyjnej,

- 2) w spółkach, których statut przewiduje pięcioosobowy skład rady: jedna osoba wskazana przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, jedna osoba wskazana przez ministra właściwego ze względu na przedmiot działania spółki, jeden przedstawiciel pracowników oraz dwie osoby wskazane przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa z listy rekomendacyjnej,
 - 3) w spółkach powstałych z przekształcenia przedsiębiorstw przemysłu rolno-spożywczego: jedna osoba wskazana przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, jedna osoba wskazana przez ministra właściwego do spraw rolnictwa, jeden przedstawiciel pracowników, jeden przedstawiciel rolników lub rybaków, oraz jedna osoba wskazana przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa z listy rekomendacyjnej,
- b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu
- „1a. W spółkach, o których mowa w art. 1a radę nadzorczą powołuje minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, po porozumieniu z ministrem właściwym ze względu na przedmiot działania spółki, z tym, że co najmniej jedna osoba będzie wskazana przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa z listy rekomendacyjnej. Pracownikom spółki przysługuje prawo do wyboru jednego przedstawiciela.”;
- c) po ust. 6 dodaje się ust. 6a i 6b w brzmieniu:
- „6a. Listę rekomendacyjną prowadzi minister właściwy do spraw Skarbu Państwa.
- „6b. Na listę rekomendacyjną może być wpisana osoba, której wiedza, w szczególności z dziedziny ekonomii, zarządzania, finansów i bankowości oraz prawa, doświadczenie i autorytet dają rękojmię należytego wykonywania zadań rady nadzorczej - na wniosek rektora publicznej szkoły wyższej, w której powołane są wydziały ekonomii, zarządzania, finansów i bankowości oraz prawa lub adwokat - na wniosek okręgowej izby adwokackiej, radca prawny - na wniosek okręgowej izby radców prawnych i biegły rewident – na wniosek Krajowej Izby Biegłych Rewidentów.”;
- d) w ust. 7 pkt 2 i 3 otrzymują brzmienie:
- „2) warunki, jakie powinni spełniać kandydaci na członków rad nadzorczych oraz osoby wpisane na listę rekomendacyjną, zakres obowiązujących tematów szkoleń i egzaminów, tryb powoływania komisji egzaminacyjnej, warunki, w jakich kandydat może być zwolniony z obowiązku składania egzaminu oraz wzór wniosku o wpisanie na listę rekomendacyjną i zasady współpracy ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa z organami właściwymi do składania wniosków o wpisanie osób na listę rekomendacyjną.”;
- 3) sposób ustalania wynagrodzeń dla członków rad nadzorczych spółek, w których Skarb Państwa jest jedynym akcjonariuszem, uwzględniając wielkość, znaczenie gospodarcze i wyniki finansowe spółki.”;

- 4) w art. 13 ust. 3 skreśla się;
- 5) art. 14 – 17 skreśla się;
- 6) po art. 19 dodaje się art. 19a, 19b i 19c w brzmieniu:
 - „Art.19a. 1. W spółce, w której ponad połowa akcji należy do Skarbu Państwa członkowie zarządu powoływani i odwoływani są przez radę nadzorczą.
 2. Powołanie na członka zarządu następuje po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego przez radę nadzorczą.
 3. Celem postępowania kwalifikacyjnego jest sprawdzenie i ocena kwalifikacji kandydatów oraz wyłonienie najlepszego kandydata na członka zarządu.

4. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określi szczegółowe zasady i tryb przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego na stanowisko członka zarządu oraz warunki jakie powinni spełniać kandydaci na stanowisko członka zarządu jednoosobowej spółki Skarbu Państwa.

Art. 19b. Zawarcie przez zarząd umowy, której zamiarem jest darowizna, zwolnienie z długu lub sponsoring oraz innej umowy nie związanej z przedmiotem działalności gospodarczej spółki określonym w statucie wymaga uprzedniej, pisemnej zgody rady nadzorczej pod rygorem nieważności czynności prawnej.

Art.19c. Członek zarządu, prokurent, likwidator, kierownik zakładu lub oddziału oraz pracownik spółki nie może być jednocześnie członkiem rady nadzorczej.”

Art. 2.

1. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, w terminie czterech miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy dokonają odpowiednich zmian w statutach jednoosobowych spółek Skarbu Państwa powstałych w wyniku komercjalizacji.
2. Istniejące w dniu wejścia w życie ustawy rady nadzorcze zakończą swoje kadencje z dniem następnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy, które powinno się odbyć nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia zarejestrowania zmian statutów.
3. Kadencje zarządów jednoosobowych spółek Skarbu Państwa zakończą się po upływie czterech miesięcy od dnia powołania rady nadzorczej zgodnie z przepisami niniejszej ustawy.
4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do spółek, o których mowa w Art. 1a ustawy wymienionej w Art. 1.

Art.3.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Od wielu lat sposób wykonywania nadzoru właścicielskiego nad jednoosobowymi spółkami Skarbu Państwa (jssp) jest przedmiotem szerokiej i uzasadnionej krytyki. Szczególne wątpliwości wzbudza funkcjonowanie rad nadzorczych jednoosobowych spółek Skarbu Państwa oraz możliwość bezpośredniego, „ręcznego” sterowania jednoosobowymi spółkami Skarbu Państwa przez przedstawicieli ekipy politycznej będącej aktualnie u steru rządów. W opinii publicznej powszechny stał się pogląd, iż system nadzoru nad jssp jest nieracjonalny i sprzyja zachowaniom korupcyjnym, a nawet aferalnym, zaś członkostwo w radzie nadzorczej ma często charakter politycznej synekury i nie wiąże się z wykonywaniem rzeczywistych funkcji nadzorczych.

Zasadniczymi celami przedkładanej nowelizacji ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych jest:

- podniesienie jakości nadzoru właścicielskiego, a w konsekwencji jakości funkcjonowania jssp, które wciąż pozostają istotną częścią gospodarki polskiej,
- wprowadzenie rozwiązań ograniczających korupcję i marnotrawstwo środków publicznych, czego nie zapewnia obecny system,
- wprowadzenie rozwiązań zmniejszających możliwość traktowania jednoosobowych spółek Skarbu Państwa – części majątku narodowego – jako „łupu politycznego” kolejnych ekip rządzących.

Projekt przewiduje m.in:

1. Zmniejszenie liczebności rad nadzorczych w większości jssp do 3 osób (a więc zmniejszenie kosztów funkcjonowania rad nadzorczych), na co zezwala obecnie obowiązujący kodeks spółek handlowych.
2. Sprecyzowanie zasad doboru członków rad nadzorczych w taki sposób, aby ograniczyć upartyjnienie tych organów, a zwiększyć ich merytoryczną odpowiedzialność i kompetencje.
3. Zróżnicowanie sposobu powoływania i funkcjonowania rad nadzorczych oraz poziomu wynagradzania członków rad nadzorczych w zależności od wielkości i znaczenia gospodarczego danej jednoosobowej spółki Skarbu Państwa.
4. Wprowadzenie zasady istnienia rady nadzorczej we wszystkich spółkach powstałych w wyniku komercjalizacji, tzn. także w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością.
5. Utrzymanie uczestnictwa w radach nadzorczych przedstawicieli pracowników, ale wprowadzenie zapisu, iż przedstawicielami nie mogą być osoby zatrudnione w danym przedsiębiorstwie. Proponowane rozwiązanie wzmocni pozycję rady nadzorczej poprzez uniezależnienie wszystkich członków rady nadzorczej od podległości służbowej wobec zarządu.

6. Wprowadzenie rozwiązań zwiększających kompetencje kontrolne i odpowiedzialność rad nadzorczych w obszarach szczególnie narażonych na zjawiska korupcyjne.
7. Przyjęcie jako zasady (z określonymi wyjątkami) wyłaniania zarządów jednoosobowych spółek Skarbu Państwa w drodze postępowania kwalifikacyjnego.

Projekt przewiduje, że na członka rady nadzorczej będzie mogła być powołana osoba, której wiedza, doświadczenie i autorytet daje rękojmię należytego wykonywania zadań rady i która wpisana została przez Ministra Skarbu Państwa na listę rekomendacyjną. W związku z tym zaproponowano również uzupełnienie art. 12 ust. 7 ustawy – tj. uzupełnienie delegacji do wydania rozporządzenia przez Radę Ministrów, poprzez upoważnienie jej do określenia szczegółowych warunków, jakie powinny spełniać osoby wpisane na listę rekomendacyjną, wzoru wniosku o wpisanie na tę listę oraz zasad współpracy między Ministrem Skarbu Państwa a organami właściwymi do składania wniosków o wpis na listę rekomendacyjną.

W art. 12 ust. 7 pkt 2 uzupełniono o wytyczne do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustalania wynagrodzeń dla członków rad nadzorczych, tak aby było ono zróżnicowane i zależało od wielkości, znaczenia gospodarczego i wyników finansowych spółki.

Ponadto projekt przewiduje jedną delegację do wydania rozporządzenia przez Radę Ministrów (art. 19a ust 4 projektu), w którym określone zostaną szczegółowe zasady i tryb przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego na stanowisko członka zarządu oraz warunki, jakie powinni spełniać kandydaci na te stanowiska. Wytyczne, co do treści tego aktu, zawarte są w ust. 3 projektowanego artykułu.

Przedmiot proponowanej regulacji nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Wprowadzenie przedkładanej nowelizacji nie wywoła skutków finansowych dla budżetu, natomiast przyniesie poprawę wyników finansowych jednoosobowych spółek Skarbu Państwa w sposób bezpośredni (poprzez zmniejszenie kosztów funkcjonowania spółek) oraz pośredni (poprzez skuteczniejszy nadzór właścicielski).

Warszawa, dnia 17 czerwca 2002 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia
w sprawie zgodności poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o
komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych z prawem
Unii Europejskiej

Na podstawie art. 31 ust. 7 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. - Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 1998 r. Nr 44, poz. 618 z późniejszymi zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych wprowadza zmiany w zasadach powoływania członków rad nadzorczych w spółkach Skarbu Państwa powstałych w wyniku komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych. Ponadto projekt zakłada powstanie specjalnej listy rekomendacyjnej. Osoby umieszczone na takiej liście będą mogły być również powołane w skład rad nadzorczych jednoosobowych spółek Skarbu Państwa.

2. Stan prawa wspólnotowego w materii objętej projektem

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje materii objętej proponowaną nowelizacją.

3. Układ Europejski

W Układzie ustanawiającym stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską z jednej strony a Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi z drugiej (Układ Europejski) nie ma przepisów dotyczących projektowaną nowelizacją.

4. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa wspólnotowego i postanowień Układu Europejskiego

Projekt ustawy nie zawiera przepisów objętych prawem Unii Europejskiej i postanowieniami Układu Europejskiego.

5. Konkluzja

Projekt ustawy o zmianie ustawy o prywatyzacji i komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych nie zawiera przepisów objętych zakresem prawa Unii Europejskiej i obowiązkiem dostosowawczym wynikającym z Układu Europejskiego.

Opracował: Zespół Prawa Europejskiego

Akceptował: Dyrektor Biura Studiów i Ekspertyz

Wiesław Staśkiewicz

Deskryptory bazy REX: Unia Europejska, projekt ustawy, prywatyzacja, rada nadzorcza

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 28 czerwca 2002 r.

Cena 0,48 zł + 22% VAT

